

LATVIJAS KULTŪRAS AKADĒMIJA 2024-2029

REDZĒJUMS PAR STRATĒĢISKAJIEM MĒRĶIEM

Latvijas Kultūras akadēmijai turpmākajos piecos gados jātop par mākslu un kultūras universitāti, kas vienmēr ir soli priekšā visaktuālāko māksliniecisko, akadēmisko un zinātnisko tendenču pārstāvēšanā Latvijas kultūrā, kas, pateicoties integrētai un daudzpusīgai izglītībai, nodrošina kultūras nozari ar vispēcīgākajiem un visuniversālākajiem profesionāļiem. LKA pārliecinoši jāiekļaujas starptautiskajā kultūras izglītības sistēmā, piedāvājot unikālas un konkurētspējīgas starpdisciplināras studijas, kā arī jānodrošina visaugstvērtīgākā kultūras pētniecība un vienlaikus dziļi jāintegrē zinātne ar praktiskajām mākslu studijām. Tā būs visaptveroša radoša “laboratorija” un neatņemams pamats laikmetīgas jaunrades pastāvēšanai Latvijas kino mākslā, teātra mākslā un laikmetīgajā dejā. Respektējot LKA līdzšinējās darbības kontinuitāti un atbalstot augstskolas stratēģiju, par LKA 4 galvenajiem pamatkonceptiem, kurus stingri aizstāvēšu, kļūs holistiskums, izcilība, līdzdalība un internacionalizācija.

4 PAMATKONCEPTI

Holistiska kultūrizglītības ekosistēma

LKA darbību lielā mērā ietekmējusi decentralizētā situācija, tāpēc akadēmijas izaugsmes potenciāla realizācijai izšķirošs priekšnosacījums ir studiju, radošās un zinātniskās darbības telpiskā un funkcionālā, kā arī kopīgu vērtību integrācija. Holistiskas akadēmiskās ekosistēmas modelis LKA padarīs par unikālu un atšķirīgu mākslu un kultūras universitāti gan Latvijas kontekstā, gan starptautiski, turklāt tam kļūstot par vienu no augstskolas identitātes stūrakmeņiem.

- 1) Fundamentāla LKA attīstības daļa ir integrētas studiju un radošās vides veidošana TabFab kvartālā. Tas ne vien veicinās mākslu universitātei atbilstošu infrastruktūru un telpas, bet palīdzēs arī veidot vispārēju sadarbības modeli, kurā LKA struktūrvienības atradīsies efektīvā mijiedarbībā.
- 2) Realizējot šo kopīgā radošā darba, studiju un pētniecības “laboratorijas” modeli, būs iespējams aktivizēt katedru sadarbību, starpnozaru studiju programmu veidošanu, starpdisciplināru mākslas un zinātnes projektu tapšanu, kā arī, pats svarīgākais, aizvien daudzpusīgāku un nākotnes izaicinājumiem piemērotāku izglītību ikvienam LKA studentam.
- 3) Tiks veidota sadarbības vide, lai nostiprinātu sinerģiju starp praktisko mākslu studijām un kultūras pētniecības un menedžmenta studijām, kā arī lai noārdītu dihotomiju starp mākslu un zinātne turpmākiem pētnieciskajiem meklējumiem. Svarīgi ir paplašināt studiju starpdisciplināritāti, meklējot iespējas integrēt teātra mākslas, laikmetīgās dejas, filmu veidošanas, kultūras menedžmenta, socioloģijas, kultūras vēstures un teorijas un starpkultūru sakaru elementus dažādās studiju programmās.
- 4) Papildus nozīme ir attīstīt arī vietējo kopienu iekļaušanos kultūras izglītības holistiskajā modelī, sniedzot studentiem reālu pieredzi un iespējas izmantot savas prasmes praktiskos projektos. Tas paredz nostiprināt akadēmijai ciešākus sakarus ar nozaru profesionāļiem, veidojot jaunas prakses vietas, organizējot nozaru seminārus, zinātniskās konferences, kā arī veicinot citas tīklošanās iespējas, lai pārvarētu plaisu starp akadēmisko un profesionālo pasauli.

Mūsdienu izcilība

Akadēmijas misija un vēsturiskā identitāte, kā arī kultūras nozares un izglītības iestāžu konkurences saasināšanās, paredz nepieciešamību virzīt LKA darbību uz izcilību visos darbības virzienos.

- 1) Īpaša nozīme jāpiešķir izcilības veicināšanā studentu starpā, stiprinot padziļinātas mācīšanās, pētniecības un māksliniecisko inovāciju kultūru augstskolā. Tas ļautu vēl vairāk uzlabot studiju kopējos rezultātus, bet vienlaikus izgaismot spēcīgākos nozares nākotnes līderus. Studentu izvērtējumā nepieciešams piešķirt prioritāti akadēmiskajiem sasniegumiem, veiksmīgai dalībai zinātniskajos un mākslinieciskajos projektos.
- 2) Īpaša uzmanība šajā kontekstā jāpiešķir akadēmiskā personāla iespējām konstanti sekot līdzi laikmetīgām tēmām, pētniecībai un metodoloģijai, kā arī globālajiem un lokālajiem izaicinājumiem kultūras nozarē. Svarīgi ir veicināt meritokrātiju pasniedzēju un studentu izvērtēšanā, studijās attīstot veselīgu konkurenci, uzlabojot studiju kvalitāti un uzsverot intelektuālo, kā arī māksliniecisko sasniegumu nozīmi.
- 3) Vienlaikus, aktīvi jāiesaista mūsdienu tehnoloģiskās inovācijas izcilības sasniegšanai, sagatavojot studentus turpmākas digitalizācijas un nākotnes radošo tehnoloģiju mainīgajai videi.
- 4) Tāpat jāliek uzsvars uz inovāciju un eksperimentēšanas kultūru mākslinieciskajā jaunradē, dodot iespēju studentiem sadarboties ar kolēģiem starptautiskā mērogā, meklējot jaunas radošās komunikācijas formas.

Pilsoniskā līdzdalība

Nemot vērā LKA vadošo lomu, nodrošinot ar nozares speciālistiem visus Latvijas kultūras procesa cikla posmus, ir svarīgi, lai augstskolas studenti neskatītu savu nozari atrauti no politikas. Jo sevišķi to aktualizē mūsdienu vēsturiskā situācija ar tās politisko nestabilitāti, globālajām turbulencēm un ārējiem apdraudējumiem.

- 1) Ir nepieciešams stiprināt un attīstīt mācību programmu saturu tā, lai veicinātu studentu kritisko domāšanu un pilsonisko atbildību. Tādējādi mērķtiecīgi veidojot LKA absolventus – dažādu kultūras nozaru profesionāļus kā pilsoniskās sabiedrības pamatu, kuri aktīvi piedalās politiskajos procesos un stiprina Latvijas demokrātisko sistēmu.

- 2) Vienlaikus jāattīsta studentos līderības spējas un globālās piederības apziņu, lai tie spēcīgi sevi pārstāvētu arī starptautiskajos kultūrpolitiskajos, kā arī politiskajos procesos.

Mērķēta internacionalizācija

LKA jāturpina attīstīt ar spēcīgu starptautisko pārstāvniecību. Jāstiprina studiju un zinātnes starptautiskā dimensija, jānodrošina plašāka mobilitāte, aktīva sadarbība ar partneraugstskolām, kā arī starptautisku studiju programmu piedāvājums.

- 1) Jāveicina starptautiski novērtētu viespasniedzēju piesaiste, tādējādi aktualizējot jaunākās globālās tendences kultūras un mākslu sfērā. Nepieciešams plašāk organizēt profesionālās darbnīcas, zinātniskās konferences, nozaru seminārus ar ārzemju partneraugstskolu studentu un akadēmiskā personāla dalību.
- 2) Fokusēti jāintegrē starptautiski nozīmīgu zinātnisko pētījumu rezultāti un izcilāko jaunrades darbu piemēri studijās, nodrošinot studentus ar konkurētspējīgām zināšanām un prasmēm. Jāturpina atvērt oriģinālas un starpdisciplināras studiju programmas starptautiskajiem studentiem, tādējādi attīstot studiju vides internacionalizāciju un LKA konkurētspēju Eiropā un pasaulē. Jāveido precīzs un fokusēts piedāvājums Erasmus studentiem, kuri ierodas studēt LKA.
- 3) Jāpaplašina Erasmus un Erasmus+, kā arī citu starptautiskā finansējuma programmu izmantojums, turpinot aktīvi un veiksmīgi iekļauties starptautiskajos mākslu, akadēmiskajos un zinātnes projektos, kā arī veicinot plašāku studentu un pasniedzēju mobilitāti.
- 4) Jāatrod un jānostiprina sava unikālā vieta Eiropas universitāšu alianšu sistēmā, attiecīgi nodrošinot daudz aktīvāku partneraugstskolu tīklošanos, kopēju kursu organizēšanu, studentu un pasniedzēju apmaiņu, vasaras skolu rīkošanu, kā arī citu sadarbības modeļu realizāciju.

DARBĪBAS VIRZIENU STRATĒGIJA

Studiju efektivitāte

Akadēmiskās darbības veiksmīga norise ir LKA centrālās misijas – izglītības sniegšanas pamats, atbilstoši jāstiprina programmu kvalitāte, studiju struktūrvienību efektivitāte, tālākizglītība, kā arī starptautiskā sadarbība.

Jāizstrādā akadēmiskā darba plašāks integrācijas modelis un tas jāīsteno studiju procesā (starp katedrām un citām LKA struktūrvienībām), vienlaikus ieviešot stingrākus studentu vērtējuma kritērijus, kā arī nosacījumus studiju turpināšanai. Jāvērtē veiksmīgus ārvalstu studiju modeļus un jāveic to elementu adaptēšana LKA, piemēram, moduļu sistēmas plašāks izmantojums maģistra līmeņa studijās.

Jāpievēršas stratēģiskai programmu attīstībai – jāveic studiju programmu, apakšprogrammu, kā arī specializāciju pārvērtēšana, nepieciešamo izmaiņu realizēšana vai pilna pārveide atbilstoši mūsdienu vajadzībām, piemēram, izstrādājot jaunu skatuves mākslas programmu. Jāveic efektīva apakšprogrammu apvienošana, veidojot plašāku specializāciju izvēli. Jānodrošina maģistra studiju apakšprogrammu aktīvāka sadarbība.

Jāveic LKA katedru darba un katedru vadības efektivitātes izvērtēšana un jāpiedāvā attīstībai atbilstošus risinājumus. Jāaktivizē mūsdienu tehnoloģiju un digitālo prasmju turpmāka integrācija studiju programmās.

Jānodrošina augsti kvalificētu un autoritatīvu Latvijas un ārvalstu viespaspiedzēju piesaiste. Jārealizē starptautisku studiju programmu atvēršana, jo sevišķi, maģistra studiju līmenī. Jāpaplašina LKA Tālākizglītības centra darbība un tajā iegūstamo mikro kvalifikāciju piedāvājums. Jāattīsta *Alumni* kustība, iesaistot iepriekšējos LKA absolventus regulārajā studiju procesā vai mentoringa programmās, tādējādi stiprinot LKA saikni ar nozares darba tirgu.

Jaunrades izcilība

Mākslinieciskās jaunrades attīstība ir LKA identitātes neatņemams fundaments. Tā stiprināšanai jānodrošina mākslinieciskās izcilības piedāvājums studijās, jāatbalsta aktīvāka sadarbība ar nozari, jāpalielina māksliniecisko aktivitāšu skaits un kvalitāte, jānostiprina LKA vadošā loma tai piederīgo mākslu izglītībā, jāvairo muzeju kapacitāte.

Mākslu studiju procesam sistemātiski jāpiesaista starptautiski atpazīstami mākslas praktiķi. Jāveicina mākslas docētāju aktīvs individuālais radošais darbs, lai stiprinātu to profesionālo ekspertīzi un statusu nozarē.

Radošās darbības jomā jāveicina daļība augsti profesionālos starptautiskos un lokālos mākslas projektos, rezidencēs un meistarklasēs, tādējādi aktualizējot inovācijas un eksperimentus mākslās. Jānodrošina studentu izvērstāka sadarbība ar kopienām, jāpaplašina to aktīvāka iesaiste profesionālajos procesos ārpus akadēmijas, kā arī to sadarbība ar institūcijām, kas nodrošina mākslas procesus gan Latvijā, gan starptautiski.

Jānostiprina LKA Skatuves mākslas katedras piedāvātās studijas nacionālā līmenī, veidojot teātra skolu pēc LKA Nacionālās filmu skolas parauga. Līdzīgi ir jāstiprina arī laikmetīgās dejas studiju statuss, veidojot daudzpusīgu dejas mākslas centru. Skatuves mākslas attīstībai jāveido jauns studentu teātris ar regulāru izrāžu piedāvājumu. Audiovizuālās mākslas attīstībai jāveido starptautisks studentu kino festivāls, tam nodrošinot plašāku sadarbību ar ārvalstu augstskolām, kā arī veicinot LKA audiovizuālās mākslas studentu atpazīstamību starptautiski.

Jāpaplašina LKA Radošās darbības centra kapacitāte un jāpiešķir tam lielākas pilnvaras, plānojot visa veida radošās aktivitātes. Jāveicina mērķtiecīga LKA pārziņā esošo muzeju - Rīgas Kino muzeja un Eduarda Smiļģa Teātra muzeja attīstība, gan attiecībā uz krājuma papildināšanu, gan ekspozīcijām, gan sadarbību ar nozarēm, kā arī telpu risinājumiem. Tāpat jāstiprina muzeju sadarbība ar pārējām LKA struktūrvienībām.

Jāpaplašina tehnoloģiskā bāze un jāstiprina mūsdienu tehnoloģiju integrācija tajās mākslu jomās, kur notiek strauja tehnoloģiskā attīstība.

Mūsdienu zinātne un pētniecība

Zinātniskās darbības attīstībā liela nozīme ir LKA kā mākslu un kultūras universitātes zinātniskās darbības izcilības nostiprināšanai ne tikai nacionālā, bet ar starptautiskā mērogā.

Jānodrošina līdzsvarota visu stratēģiskās specializācijas pētniecības virzienu attīstība. Būtiski atbalstīt gan LKA Kultūras un mākslu institūtu kā zinātniskās darbības vadības struktūrvienību, gan LKA docētāju pētniecisko kapacitāti, tādējādi arī nostiprinot izglītības kvalitāti. KMI jāpiesaista jaunus pētniekus, veidojot plašāka spektra starpdisciplināro pētījumu projektus, kā arī nostiprinot institūta sadarbību ar pārējām LKA struktūrvienībām. Jāaktualizē zinātnes loma jaunradē, veidojot ciešāku saiti starp KMI un LKA mākslu katedrām, attiecīgi nodrošinot lielāku pētījumu apjomu ar māksliniecisko jaunradi saistītajās tēmās. Jāprioritizē atbalsts akadēmiskās doktorantūras un

profesionālās doktorantūras studentu zinātniskajam darbam, lai arī turpmāk nodrošinātu KMI ar spēcīgiem pētniekiem.

Ņemot vērā augstos līdzšinējos zinātnes rādītājus LKA, īpaši nozīmīga ir turpmāka pētniecisko projektu realizācija Valsts pētījumu programmas un Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu programmas ietvaros, kā arī nozares pasūtītos līgumpētījumos, kas veicina datus balstītu lēmumu pieņemšanu gan kultūrpolitikā un izglītības politikā, gan kultūras organizācijās.

Jāturpina stiprināt dalība starptautiskajos pētniecības projektos, ko papildus sekmētu sadarbība ar ārvalstu zinātniekiem Eiropas universitāšu alianšu sistēmā. Jāattīsta mākslā balstītas pētniecības un pētniecībā balstītas mākslas pētījumus, tam kļūstot par vienu no LKA zinātniskās darbības starptautisko konkurētspēju stiprinošajiem virzieniem līdzās kultūras mantojuma, radošo industriju un kultūras auditorijas pētījumiem.

Strukturālas reformas + TabFab

Lai nodrošinātu LKA pārvaldības un struktūras pēctecīgu attīstību, ir nepieciešams veikt fokusētas strukturālas reformas, veidot integrētu akadēmisko telpu, realizēt plānotos konsolidācijas projektus, kā arī veicināt plašāku starptautisko finanšu instrumentu apguvi.

Stratēģiski visnozīmīgākais uzdevums ir nodrošināt strauju visu LKA struktūrvienību pāreju uz TabFab kompleksu, vienlaikus respektējot to vajadzības un specifiku jauno telpu apgūšanai. Šajā kontekstā svarīga ir jaunas vadības štata vietas izveide, lai nodrošinātu efektīvu TabFab kompleksa menedžmentu un attīstību.

Nepieciešams paātrināt LKA un Latvijas Kultūras koledžas konsolidāciju. Tāpat jāpaaugstina efektivitāte LKA struktūrvienību vadībā, veicot struktūrvienību konsolidāciju vai paplašinot to darba profilu. Jāveic plašāka katedru darbības pārraudzība, vadītāju aktīvāka iesaiste administratīvajos procesos LKA, kā arī katedras iekšējās vadības jautājumu risināšana. Jāstiprina studiju programmu vadītāju loma un sadarbība, lai programmas tiktu plānotas starpkatedru formātā.

Jāveicina starptautisko fondu finansējuma apguve, stiprinot LKA Attīstības departamenta darbību. Tas nozīmē arī aktīvu dalību Eiropas universitāšu alianšu sistēmā. Neskatoties uz nupat noslēgto akreditāciju, turpmākos gados jāveic pakāpeniska gatavošanās pārejai uz institucionālās akreditācijas sistēmu, lai nākotnē to realizētu sadarbībā ar starptautiski atzītu augstākās izglītības kvalitātes aģentūru, piemēram, *EQ-Arts*.

Ar cieņu, LKA profesors, Dr. art. Dāvis Sīmanis

